

ПРОСТА РЕЧЕНИЦА И ЊЕНИ ДЕЛОВИ

Реченице које имају само субјекат и предикат зову се **ПРОСТЕ** непроширене реченице.

Сања пева.

Дува.----само предикат.

Када у реченици поред субјекта и предиката постоје и други реченични делови, онда те реченице зовемо **ПРОСТЕ** проширене реченице.

Вредан ђак редовно учи.

Ове врсте реченица и проширене,и непроширене,разликују се по саставу,али имају само један предикат.

Реченице које имају два и више предиката називамо **СЛОЖЕНЕ** реченице.

Петар купује и узима нову књигу из излога.

Влада и Александра скупљају лишће да праве колаже на папиру.

СУБЈЕКАТ нам казује **КО ВРШИ РАДЊУ**. Обично је то нека именица, али може бити и заменица... Могу и више речи да врше службу субјекта.

*Милош броји.
Јована и Марија трче.
Баба и деда су се одселили.
Река тече.
Он спава.*

ПРЕДИКАТ нам говори **ШТА РАДИ СУБЈЕКАТ**. Ако бисмо одређивали која је то врста речи, то би био глагол. Такође више речи могу да врше службу предиката. Не заборавите и на помоћне, кратке глаголе.

*Милош броји.
Јована и Марија трче и вршите.
Баба и деда су се одселили.
Река тече.
Он спава.*

РЕЧЕНИЦЕ КОЈЕ СЕ САСТОЈЕ САМО ОД СУБЈЕКТА И ПРЕДИКАТА ЗОВУ СЕ ПРОСТЕ РЕЧЕНИЦЕ.

У РЕЧЕНИЦАМА МОЖЕ БИТИ ИЗОСТАВЉЕН СУБЈЕКАТ ИЛИ ПРЕДИКАТ.

Напомена: често грешите јер мислите да је **субјекат увек на првом месту, АЛИ НИЈЕ!**

Нпр.: Пада киша. Пада= предикат, киша = субјекат.
Дувао је ветар. Дувао је = предикат, ветар = субјекат.

ГЛАГОЛСКИ ДОДАЦИ, тј, прилошке одредбе, нам објашњавају :
– **ГДЕ** се врши радња – то је **ГЛАГОЛСКИ ДОДАТАК ЗА МЕСТО**
– **КАДА** се врши радња- то је **ГЛАГОЛСКИ ДОДАТАК ЗА ВРЕМЕ**
– **КАКО, тј. НА КОЈИ НАЧИН** се врши радња- то је **ГЛАГОЛСКИ ДОДАТАК ЗА НАЧИН.**

Значи да глаголски додатак додатно објашњава предикат.

– **Глаголски додаци за место:**

*Сенада се шета по ливади.
Небом плове облаци.
На улицама нема смећа.*

– **Глаголски додаци за време:**

*Данас је освануо диван дан!
Никола је све научио током распуста.
Јесенас су лиле јаке кише.*

– Глаголски додаци за начин:

Павле је *нагло* закочио.

Постепено смо се загревали.

Убрзо је стигао поштар.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ, ГЛАГОЛСКИ ДОДАЦИ ОБЈАШЊАВАЈУ ПРЕДИКАТ, А НЕ СУБЈЕКАТ!

Упорно је дувао јак ветар.

Лепа Јулија *лепо* црта.

Праведна учитељица је *поштено* закључила оцене.

Подвучене речи у претходне три реченице су гл. дод. за начин, а ове речи које стоје уз субјекат то нису.

Одговори на следећа питања:

1. Главни делови реченице су _____ и _____.

2. Субјекат подвуци једном, а предикат двама цртама:

Цвет мирише.

Момир црта.

Мили бубица.

Певају деца.

Пас лаје.

Пљушти киша.

3. У датим реченицама подвуци само **субјекат** једном линијом:

Човек цепа дрва.

Разболео се бакин мачак.

Цвеће се пресијава на сунцу.

Стара исцепана крпа се распала.

4. У датим реченицама подвуци само **предикат** двама линијама:

Око мене су зујали лептири и бубе.

Цвеће и трава се пресијавају на сунцу.

Стара исцепана крпа се распала.

У шуми дрвосеча сече дрва.

5. У реченицама има више **субјеката**, пронађи их и подвуци једном линијом:

Мама и тата су отишли у позориште.

По дворишту се шетају кокошка и пилићи.

Одбојку играју Дуња и Ана.

Мачка и мачићи дремају на трави.

6. У реченицама има више **предиката**, пронађи их и подвуци двама линијама:

Бака је јуче опрала и опеглала веш.

У башти расту и цветају црвене руже.

Мира лежи и чита књигу.

Деца су на рођендану певала и играла.